ESPAI DE CONCLUSIONS

El Congrés en un clic

Divendres, 24 d'octubre de 2014

CONGRÉS de SERVEIS SOCIALS BÀSICS

Espai de conclusions
El Congrés en un clic

Comitè Organitzador del Congrés de Serveis Socials Bàsics

M. Jesus Úriz ens preguntava: de què no s'ocupen els serveis socials?

Fernando Fantova ens convidava a renunciar a fer de todòlegs.

Begoña Román, en la mateixa línia, ens instava a pensar què deixem de fer...

"Donem forma al present arrelant històries de vida i donem ales per tal que no tinguin destí sinó futur"
Begoña Roman

El *Congrés de Serveis Socials Bàsics. Vides en crisi(s). Ètica, recerca i creativitat. Transformen el present, construint el futur*, ha estat un nou espai de trobada que ha servit per aturar-nos a pensar i reflexionar sobre la tasca dels professionals dels serveis socials bàsics.

Un cop finalitzat el Congrés, us presentem les conclusions extretes a partir de les intervencions i exposicions del ponents que hi han participat, així com del debat generat pels participants en els diferents espais.

Aquestes conclusions pretenen construir un marc de referència per al treball i el desenvolupament de la nostra tasca.

ÈTICA

Marc general

- El moment actual és un moment d'incertesa i desigualtat, davant del qual els serveis socials bàsics hem continuar treballant amb el ciutadà en aquesta nova època.
- Els principals problemes ètics tenen a veure amb la justícia social, l'autonomia i la confidencialitat.
- La perspectiva ètica ens permet trobar la resposta òptima, més que la correcta, a través del diàleg i de la construcció de consensos i/o pactes.
- L'ètica no és una ciència exacta. Davant d'un dilema ètic, queda sovint el remordiment o residu moral de no haver pres la decisió correcta; en ser una qüestió individual és difícil arribar a criteris.

Codis ètics i deontològics i espais de reflexió

- Els codis ètics i deontològics donen suport i orienten, per això cal situar l'ètica en el centre de la professió i com a nexe de les professions.
- Existeixen codis deontològics i comitès d'ètica necessaris per a un bon desenvolupament de les professions i que poden ser útils a l'hora de donar resposta als dilemes ètics que se'ns presenten.
- És necessari crear espais de reflexió ètica per vetllar per la qualitat de l'atenció i per reduir el residu moral del professional. Aquests espais aporten rigor i bones pràctiques, donen seguretat i expertesa, faciliten diàleg i els professionals augmenten el seu compromís.
- Seria interessant incorporar a aquests espais: entitats, altres serveis i també les persones usuàries dels serveis, la participació de les quals seria necessària tot i que això implicaria un canvi en el seu funcionament.

Gestió de la informació i xarxes socials

- És necessària la utilització d'un mètode per ordenar la informació i facilitar una perspectiva més objectiva. En aquest sentit, el mètode deliberatiu pot ser molt útil.
- Des dels espais de reflexió ètica també es pot abordar la gestió de la informació tenint en compte qüestions com el dret a la informació, el reconeixement de l'altre com part de la seva biografia, a més de prendre en consideració qüestions com la confidencialitat, la cura en l'elaboració de documentació i el rigor en la producció d'informació.
- Els professionals estem obligats a fer visible la situació de les persones amb què treballem i a ser actius des del nostre lloc de treball explicant i compartint la nostra mirada sobre els problemes i la seva arrel per contribuir a la cerca de solucions les situacions que s'aborden. Cal generar estats d'opinió informats des del col·legis professionals i des dels llocs de treball.
- Les xarxes socials permeten una comunicació que adquireix dimensions exponencials, i cal reconèixer-les com un nou espai de relació i, per tant, un nou repte per la intervenció. És important conèixer les oportunitats que ens pot oferir, però també les seves limitacions i riscos, com ara la permeabilitat entre la vida privada i professional.

Ètica i moviments socials

- Avui més que mai, hem de construir ponts de diàleg entre administració i moviments socials, els quals, a més del seu vessant reivindicatiu i de contrapunt, s'han avançat i han donat respostes a situacions emergides per la crisi. Aquest fet comporta contradiccions, dilemes i reptes que s'han d'abordar des de diferents nivells (institucions, professionals, els moviments, les entitats...). Els projectes sorgits des dels moviments socials són empoderadors i replicables.
- Els moviments socials demanen la participació de l'administració.
- Cal que els professionals tinguin en compte el teixit social existent i creguin en els projectes sorgits des dels moviments socials; des de la ciutadania. Cal avançar plegats amb objectius comuns. Reconeixem que, en aquests moments, com a professionals ens podem sentir confosos davant la incertesa de l'anomenada nova institucionalitat.

El rol del professional

- Cal repensar el rol del directiu de serveis socials com un actor en la consulta quotidiana del professional, com un generador d'espais de reflexió i per les seves implicacions ètiques, en la presa de decisions estratègiques davant les necessitats detectades en el territori.
- La formació permanent del professional ha d'estar enfocada a l'essència de treball: informes tècnics i supervisió de casos. Cal evitar la formació passatgera

RECERCA

Marc general

- El Congrés ha mostrat la necessitat de fer recerca en el camp dels serveis socials i també ha constatat que hem començat a superar la fragmentació actual entre investigació i intervenció; els professionals dels serveis socials fan i/o coparticipen cada cop més amb la universitat en recerques rellevants, pertinents i rigoroses.
- S'esdevé un salt qualitatiu quan entre professionals es passa del donar a conèixer al reconèixer. És bàsic sumar tot tipus de coneixement.
- Reforça la idea de la coresponsabilitat a partir del reconeixement dels sabers dels altres sectors i actors. Això farà que funcioni la cadena de valors.
- Les recerques han de ser aplicables, amb rellevància social i basada en l'evidència. La seva rellevància afavorirà poder implementar els resultats en la intervenció social i educativa.
- S'han de tenir present els possibles efectes d'una recerca, el seu impacte.
- Hem d'avançar en l'avaluació de l'impacte de la intervenció social i educativa per tal de conèixer si hem aconseguit els efectes que preveiem, si tots els efectes aconseguits són positius i si són atribuïbles al programa o a altres variables.
- A més de l'avaluació de l'impacte, hem de dur a terme altres tipus d'avaluació com el retorn social de la inversió que dóna valor a l'acció social i permet retre comptes. L'avaluació participativa ens permet incorporar-hi tots els agents i desenvolupar capacitats d'avaluació i cultura avaluativa en la ciutadania fent que se sentin més responsables dels resultats obtinguts.
- La recerca requereix compromís i constància. S'ha d'abordar de manera integral fent partícips els diversos agents que han d'estar-hi implicats: universitats, col·legis professionals, administracions públiques, professionals i ciutadania.

- És indispensable la transparència, la difusió i la divulgació de resultats per evitar repeticions innecessàries.
- Cal incorporar la recerca com a part de la cultura institucional i promoure la recerca entre els professionals, la dedicació de temps i recursos repercutirà en el disseny de polítiques socials públiques basades en l'evidència de fets contrastats. No hem de confondre fer el bé amb fer-ho bé.
- En la recerca i en l'avaluació, l'ètica ha d'estar present des del disseny i en totes les seves fases. És imprescindible l'existència de comitès d'ètica que garanteixin aquest procés i que podrien estar ubicats a les universitats o als col·legis professionals.

En un món complex, que ens empenta a perdre l'horitzó, cal recuperar essències, parar-se, reflexionar, vèncer la por i els dogmes paralitzadors, crear vincles entre els professionals i les persones a qui atenem i explicar-nos i mostrar-nos a la ciutadania a partir dels resultats obtinguts, superar les descoordinacions creant sinergies, treballant i creant vincles.